

Régiók Bizottsága vélemény – Európai átláthatósági kezdeményezés

(2007/C 146/07)

A RÉGIÓK BIZOTTSÁGA

- üdvözli az Európai Bizottságnak az átláthatóság elősegítésére irányuló kezdeményezését. A nagyobb átláthatóság alapvetően fontos azért, hogy az EU intézményei megbízhatóak, demokratikusak és hatékonyak maradjanak, valamint továbbra is figyelembe vegyék a polgárok igényeit; ezzel összefüggésben emlékeztet arra, hogy ha az EU valóban növelni kívánja demokratikus legitimitását, akkor a helyi és regionális szereplőket nagyobb mértékben be kell vonni az EU jogalkotási és döntéshozatali folyamatába,
- sajnálataát fejezi ki azonban, amiért a helyi és regionális dimenziót nem említi a kezdeményezés, és sürgeti az Európai Bizottságot annak szorosabb bevonására,
- hangsúlyozza, hogy az EU többszintű intézményes partnerséget jelent, amelyben a regionális és helyi önkormányzatokat mind nemzeti, mind európai szinten bevonják a politikaformálásba,
- úgy véli, ismét hangsúlyozni kell, hogy különbséget kell tenni az EU-intézményeknek a választott helyi és regionális önkormányzatokkal és azok szövetségeivel, illetve a sajátos érdekeket képviselő lobbicsoportokkal történő konzultációja között,
- üdvözli, hogy az Európai Bizottság folyamatos és rendszeres párbeszédet indított el a helyi és regionális önkormányzatokkal és az őket képviselő európai és nemzeti társulásokkal azokon a területeken, amelyek felelősek a jogszabályok átvételéért és végrehajtásáért; mindazonáltal úgy ítéli meg, hogy az ezzel a párbeszéddel kapcsolatos eljárások javíthatók,
- üdvözli a lobbiszervezetek regisztrációjától várható nagyobb átláthatóságot,
- nem gondolja azonban, hogy egy önkéntes regisztráláson alapuló rendszer megfelelő keretet biztosít az elegendő átláthatóság eléréséhez,
- meg van győződve arról, hogy a jövőben fontos a hatékony és egyszerű regisztrálási eljárás biztosítása. A nyilvántartást az Európai Bizottságnak kellene vezetnie,
- támogatja az Európai Bizottságnak a közösségi alapok átláthatóságának fokozására irányuló törekvését, és ösztönzi a tagállamokat a közösségi alapok „megosztott kezelésére”. Az uniós finanszírozás átláthatósága az összes kedvezményezett érdeke.

A RÉGIÓK BIZOTTSÁGA,

tekintettel az Európai Bizottságnak az Európai átláthatósági kezdeményezésről szóló zöld könyvére (COM(2006)194 final),

tekintettel az Európai Bizottság 2006. május 3-i határozatára, amely szerint az Európai Közösséget létrehozó szerződés 265. cikkének első bekezdése alapján kikéri a Régiók Bizottsága véleményét e tárgyban,

tekintettel elnökének 2006. április 25-i határozatára, amely szerint az „Alkotmányos ügyek, európai kormányzás, a szabadság, a biztonság és a jog érvényesülésének térsége” szakbizottságot megbízza e vélemény kidolgozásával,

tekintettel az Európai Bizottság elnöke, valamint Margot Wallström, Siim Kallas, Danuta Hübner és Mariann Fischer Boel által 2005. november 9-én kiadott „Javaslat az Európai átláthatósági kezdeményezés elindítására” című, az Európai Bizottságnak szóló közleményre ⁽¹⁾,

tekintettel „A konzultáció és a párbeszéd magasabb kultúrája felé – Az érdekelt felek Európai Bizottság által történő megkérdezésének általános elvei és minimális követelményei” című európai bizottsági közleményre (COM(2002) 704 final),

tekintettel 2005. október 12-i véleményére a következő tárgyban: „Hatékonyabb jogalkotás 2004 és Jobb szabályozás a növekedés és a munkahelyteremtés területén az Európai Unióban”, (CdR 121/2005 fin, előadó: Michel Delebarre FR/PES) ⁽²⁾,

tekintettel 2002. március 13-i véleményére a következő tárgyban: „Fehér könyv az európai kormányzásról” és „Közlemény az Európai Unió tájékoztatási és kommunikációs tevékenységei összehangolásának új kerekéről” (COM(2001) 428 final és COM(2001) 354 final – CdR 103/2001 fin, előadó: Michel Delebarre FR/PES) ⁽³⁾,

tekintettel az „Alkotmányos ügyek, európai kormányzás, a szabadság, a biztonság és a jog érvényesülésének térsége” szakbizottság által 2006. november 29-én elfogadott véleménytervezetre (CdR 235/2006. rev. 1) (előadó: Per Bødker Andersen (DK/PES), Kolding város polgármestere),

mivel:

- (1) Az átláthatóság a többszintű kormányzással rendelkező demokrácia egyik alapvető eleme.
- (2) Az európai polgárok számára könnyen érthető, egyszerű és egyértelmű európai jogalkotás kialakításához fontos a szubszidiaritás, az arányosság és a közelség elvének jobb figyelembevétele.
- (3) Alapvetően fontos a regionális és helyi szereplők – többek között az RB révén történő – bevonásának biztosítása az európai napirend központi kérdéseibe.
- (4) A regionális és helyi önkormányzatok – amennyiben megfelelően bevonják őket a jogi aktusok előkészítésébe – kulcsszerepet játszhatnak azok átvételében és végrehajtásában saját körzetükben,

a 2007. február 13-14-én tartott 68. plenáris ülésén (a február 13-i ülésnapon) elfogadta az alábbi véleményt.

A Régiók Bizottságának nézetei és ajánlásai

A Régiók Bizottsága

1. Általános megjegyzések

1.1 **üdvözl**i az Európai Bizottságnak az átláthatóság elősegítésére irányuló kezdeményezését. Az európai átláthatósági kezdeményezés elindításával az Európai Bizottság fontos lépést tett az EU-intézmények átlátható működése elősegítésének irányába. A nagyobb átláthatóság alapvetően fontos azért, hogy az EU intézményei megbízhatóak, demokratikusak és hatékonyak maradjanak, valamint továbbra is figyelembe vegyék a polgárok igényeit; ezzel összefüggésben **emlékeztet** arra, hogy ha az EU valóban növelni kívánja demokratikus legitimitását, akkor a helyi és regionális szereplőket nagyobb mértékben be kell vonni az EU jogalkotási és döntéshozatali folyamatába;

1.2 úgy **véli**, hogy az átláthatósági kezdeményezéssel az Európai Bizottság szükségszerű vitát indított el, és úgy **gondolja**, hogy fontos, hogy erre a vitára most kerül sor, a gondolkodási időszak és az Európa jövőjéről szóló vita idején, mert a döntéshozóknak meg kell mutatniuk, és biztosítaniuk kell az EU demokratikus és hatékony működését. Az átláthatóság biztosítása az egyik alapvető módja annak, hogy Európát közelebb hozzuk polgáraihoz;

1.3 **sajnálata**t fejezi ki azonban, amiért a helyi és regionális dimenziót nem említi a kezdeményezés, és sürgeti az Európai Bizottságot annak szorosabb bevonására; **emlékeztet** arra, hogy az Európai Bizottság az európai kormányzásról szóló fehér könyvben (2001) kijelentette, biztosítani fogja, hogy a helyi és regionális ismereteket és feltételeket vegyék figyelembe a politikákra tett javaslatok kidolgozásánál;

⁽¹⁾ http://ec.europa.eu/comm/eti/index_en.htm.

⁽²⁾ HLC 81., 2006.4.4., 6-10. o.

⁽³⁾ HLC 192., 2002.8.12., 24-31. o.

1.4 **üdvözli** a finn elnökség alatt, 2006 második félévében meghozott döntést, mely szerint a Tanács munkájában nagyobb átláthatóságra kell törekedni. Igen pozitív változást jelent, hogy a Tanács is beleegyezését adta a nyitottabb döntéshozatalhoz és a tanácsi dokumentumokhoz történő hozzáféréshez; mindazonáltal **úgy véli**, hogy ez az első lépés a helyes irányba, és **sürgeti** a Tanácsot, hogy több eljárását nyissa meg a nagyközönség előtt. Ez fontos ahhoz, hogy a polgárok nyomon követhessék a döntéshozatali folyamatot;

1.5 **úgy véli**, hogy a „tisztességtelen lobbizás” fogalmát a lehető legpontosabban meg kellene határozni, ezáltal lehetővé téve a lobbik tevékenységeinek ellenőrzését és vétség esetén szankciók kirovását;

1.6 **úgy véli**, hogy az átláthatóság célja az kell hogy legyen, hogy az Európai Uniót közelebb hozzák a polgárokhoz, és annak érdekében, hogy elősegítsék magát az átláthatóságot, illetve hogy ezáltal is csökkentsék az európai intézmények és polgáraik közt meglévő távolságot, **úgy véli**, hogy alapvető fontossága van olyan intézkedések ösztönzésének, amelyek – mint például a *Demokrácia, párbeszéd és vita*, azaz a *D-terv* keretében kidolgozott intézkedések – az Európai Unió tevékenységeinek és jogköreinek az európaiak körében történő ismertetésére szolgálnak, különösen a fiatalok körében, mint ahogyan az az Ifjúsági Fórum célja is;

2. Többszintű partnerség és kormányzás

2.1 **hangsúlyozza**, hogy az EU többszintű intézményes partnerséget jelent, amelyben a regionális és helyi önkormányzatokat mind nemzeti, mind európai szinten bevonják a politikaformálásba. A vonatkozó kérdésekben a helyi és regionális önkormányzatokkal történő konzultálás, a párbeszéd fokozása, valamint nagyobb tér biztosítása a részvételre és az együttlátásra a legjobb módja annak, hogy biztosítsuk azt, hogy az új uniós jogszabályok relevánsak és végrehajthatóak legyenek. Az önkormányzatok felelősek ugyanis az EU-politikák átvételéért és végrehajtásáért, és így főszerepet játszanak az átláthatóság biztosításában;

2.2 **elismeri** ugyanakkor, hogy nem csupán az Európai Uniónak kell az átláthatóságot biztosítani. A tagállamoknak, az RB-nek és az összes általa képviselt kormányzat szintnek példát kellene mutatnia hatékony, szolgálatásorientált és demokratikus közigazgatás biztosításával. Következésképp a tagállamok helyi és regionális önkormányzatainak nyitottnak kellene mutatkoznuk az átláthatóság biztosítására saját közigazgatásukban is;

3. Több konzultáció

3.1 **úgy véli**, ismét hangsúlyozni kell, hogy különbséget kell tenni az EU-intézményeknek a választott helyi és regionális önkormányzatokkal és azok szövetségeivel, illetve a sajátos érde-

ketet képviselő lobbicsoportokkal történő konzultációja között; **hangsúlyozza**, hogy az általa képviselt helyi és regionális önkormányzatokkal együtt az RB az európai kormányzás része, és így közvetlenül be kellene vonni bármely európai bizottsági kezdeményezésbe az Unió döntéshozatalának átlátható működése érdekében;

3.2 **kéri** az Európai Bizottságot, hogy bármely jogalkotási, illetve nem jogalkotási javaslatához mellékelje az adott javaslat elkészítése során tartott ülések és beérkezett tárgyalási álláspontok listáját;

3.3 **kiemeli**, hogy az Európai Bizottság, valamint a helyi és regionális önkormányzati szövetségek közötti strukturált párbeszéd, – mely az európai kormányzatról szóló fehér könyv alapján alakult ki – fontos lépés a helyi és regionális önkormányzatok tényleges bevonása felé; **üdvözli** ezt a változást, és **hangsúlyozza**, hogy központi szerep illeti meg ezen a területen;

3.4 **üdvözli**, hogy az Európai Bizottság folyamatos és rendszeres párbeszédet indított el a helyi és regionális önkormányzatokkal és az őket képviselő európai és nemzeti szövetségekkel azokon a területeken, amelyek felelősek a jogszabályok átvételéért és végrehajtásáért. Fontos e párbeszéd folyamatos fejlesztése, hogy az mindkét fél hasznára váljék; ebben az összefüggésben különösen ki kell emelni e párbeszéd fokozásának szükségességét a helyi és regionális önkormányzatokra vonatkozó jogalkotási javaslatok kidolgozásának keretében;

3.5 mindazonáltal **úgy ítéli meg**, hogy az ezzel a párbeszédrel kapcsolatos eljárások javíthatók, ezért azt **javasolja**, hogy:

- évente alapesetben négy találkozási alkalomra kerüljön sor, beleértve azt az éves eseményt, amelyen az Európai Bizottság elnöke is részt vesz, ami kiváló alkalom arra, hogy fokozzuk az RB-re mint politikai testületre irányuló figyelmet,
- annak érdekében, hogy a viták interaktívabbak és spontánabbak legyenek, a strukturált párbeszéd jellegében jobban hasonlítsa a „kérdések és válaszok idejéhez”,
- a strukturált párbeszéd napirendjét az RB, illetve a helyi és regionális önkormányzatok szoros együttműködésével tervezzék meg, és a kijelölt témák fókuszát a helyi és regionális önkormányzatok számára alapvető fontosságú szempontokra helyezték át,
- alakítsanak ki kapcsolatokat a helyi és regionális médiával,
- a helyi és regionális önkormányzatok nyújthassanak be írásbeli megjegyzéseket, és javasolhassanak a helyi és regionális önkormányzatok általános érdeklődésére számot tartó, az Európai Unió politikai napirendjével összhangban lévő témákat,

- a találkozók után az Európai Bizottság is adhasson írásbeli visszajelzéseket,
- a hangsúlyt a strukturális párbeszéd ellenőrzésének megerősítésére helyezték, amelyre rendszeres értékelés formájában kerülne sor, a Régiók Bizottságával, valamint az általa képviselt helyi és regionális önkormányzatokkal szorosan együttműködve,
- amikor erre mód van, a párbeszéd nagyobb mértékben azokkal a helyi és regionális szereplőkkel jöjjön létre, amelyeket közvetlenül érint az adott jogalkotási javaslat,
- az Európai Bizottság erősítse meg a helyi és regionális önkormányzatok nemzeti és európai szövetségeinek választott képviselőivel és szakértőivel való együttműködést, és növelje a meghallgatások gyakoriságát, mindezt a megfelelő csatornákon keresztül;

3.6 **kéri** az Európai Bizottságot, hogy javítsa a véleményeivel kapcsolatos visszajelzések meglévő eszközeit, hiszen a vélemények az Európai Bizottságtól érkező felkérésekre készült válaszok, és a regionális és helyi érdekeket figyelembe vevő konkrét javaslatokat tartalmaznak. Továbbá, amennyiben az Európai Bizottság mégsem veszi ezeket az ajánlásokat figyelembe, legalább ismertetnie kellene, illetve ki kellene fejtenie döntésének okait;

3.7 **úgy véli**, hogy a konzultáció minimumkövetelményeinek 2002-es bevezetése új lehetőségeket nyitott a jogalkotási javaslatokat megelőző, érdekeltekkel történő széleskörű konzultáció és alapos hatásértékelés előtt. Ezek a követelmények különös jelentőséget tulajdonítanak a helyi és regionális önkormányzatoknak, amit az RB és az Európai Bizottság közötti együttműködési megállapodás is megerősített. Fontos, hogy a konzultáció a megfelelő időben történjék, és tényleges lehetőséget nyújtson az érdekelteknek arra, hogy válaszoljanak a jogalkotási javaslatokra;

3.8 **hangot ad azon kívánságának**, hogy a helyi és regionális önkormányzatok szövetségeivel folytatott strukturális párbeszédén kívül az RB égisze alatt más eljárásokat is dolgozzanak ki a régiókkal és a városokkal történő közvetlen, a jogalkotást megelőző konzultációra, annak érdekében, hogy ez utóbbiaknak mint érdekelt feleknek a véleményét is rendszeresen hallgassák meg a jogalkotási javaslatok előkészületi szakaszában; ebben az összefüggésben **emlékeztet** arra, hogy ezeket a konzultációkat az Európai Bizottság minimális konzultációs követelményeket megállapítani igyekvő, 2002. évi kezdeményezése irányozta elő, és hogy az RB ezzel kapcsolatban felkérést kapott arra, hogy az Európai Bizottság megbízásából konzultációkat szervezzon, és így játsszon proaktív szerepet (*);

3.9 **sajnálatait fejezi ki**, amiért a területi dimenzió nem kap elég hangsúlyt az európai átláthatósági kezdeményezésről szóló zöld könyvben és a hatáselemzéssel kapcsolatos új stratégiában; ezért arra **kéri** az Európai Bizottságot, hogy a területi önkormányzatokkal történő konzultációt átfogó módszernek tekintse a többszintű kormányzás keretében, és a konzultatív eljárást –

amelyet a kohéziós politika területén már sikerrel alkalmaz – valamennyi területi kihatású politikára terjessze ki;

3.10 **úgy gondolja**, hogy a hatásvizsgálatoknak alapvető szerepet kell betölteniük a helyi és regionális önkormányzatok uniós jogalkotásból eredő adminisztratív terheinek csökkentésében, ahogyan az a hatékonyabb jogalkotásról szóló véleményben (CdR 121/2005) is áll;

3.11 **megismétli**, hogy az előzetes értékeléseknek, azon túl, hogy elemzik a jogalkotási javaslat politikai célját és a legmegfelelőbb eszközöket, tartalmazniuk kell a jogalkotási javaslatok helyi és regionális szinten érzékelhető pénzügyi hatásának vizsgálatát;

4. A lobbisták regisztrációja

4.1 **üdvözl**i a lobbiszervezetek regisztrációjától várható nagyobb átláthatóságot. Az EU kormányzási rendszerének részeként az RB és tagjai maguk is a lobbitevékenység középpontjában foglalnak helyet, így egyetért azzal, hogy a regisztrációs/akkreditációs rendszer elősegíthetné az EU politikai folyamatok átlátható működését;

4.2 **hangsúlyozza**, hogy a helyi és regionális önkormányzatok szövetségeikkel együtt – demokratikus legitimitásuknál fogva – egyértelműen különböznek a kereskedelmi lobbistáktól vagy a különleges érdekcsoportoktól. A helyi és regionális önkormányzatok az európai közigazgatási struktúra részei. Ezt a különbséget bármely regisztrációnak figyelembe kell vennie, és ennek következtében a helyi és regionális önkormányzatokat nem szabad lobbiszervezetként regisztrálni, ezáltal kockáztatva, hogy szerepük összerosódjon a listán lévő egyéb szervezetek szerepével;

4.3 **nem gondolja** azonban, hogy egy önkéntes regisztráción alapuló rendszer megfelelő keretet biztosít az elegendő átláthatóság eléréséhez. Az önkéntes rendszer nem vetne véget a nyilvánosság manipulálásának és az intézményeknek a magánszereplőkkel folytatott konzultációi kapcsán érzett bizalmatlanságnak. A nyilvántartásba vételt a lobbiszervezeteknek az EU-intézményekbe történő bejutása feltételül kellene szabni, ahogyan az az Európai Parlament esetében már megvalósult;

4.4 **meg van győződve arról**, hogy a jövőben fontos a hatékony és egyszerű regisztrációs eljárás biztosítása. A nyilvántartást az Európai Bizottságnak kellene vezetnie. Egyetlen kapcsolattartási ponton keresztül kellene regisztrálni az összes EU-intézménynél, és a regisztrálást személyek helyett szervezeteknek kellene végrehajtani. Mivel az RB-nek már vannak információi a regionális és helyi önkormányzatokról, valamint az őket képviselő szervezetekről, nincs szükség minden egyes helyi vagy regionális önkormányzat, illetve ezek szövetségeinek külön nyilvántartásba vételére. Az RB ezért továbbíthatja ezt az információt az Európai Bizottsághoz, hogy bekerülhessen a nyilvántartás megfelelő részébe;

(*) COM(2002)704, 8. o.

4.5 **ügy véli**, pontosítani kellene, hogy a lobbistáknak milyen információt és milyen időközönként kellene megadniuk, valamint hogy ezeket az információkat mennyire lehet elegendőnek tekinteni;

5. *A közösségi alapok kedvezményezettjeinek közzététele*

5.1 **támogatja** az Európai Bizottságnak a közösségi alapok átláthatóságának fokozására irányuló törekvését, és ösztönzi a tagállamokat a közösségi alapok „megosztott kezelésére”, elsősorban a legjobb gyakorlatok cseréjének javítását célzó strukturális alaphoz kapcsolódó projektek esetében. Az uniós finanszírozás átláthatósága az összes kedvezményezett érdeke;

5.2 **üdvözli** az Európai Bizottság olyan internetes honlap létrehozására irányuló kezdeményezését, amely hozzáférést biztosít a projektek és programok kedvezményezettjeivel kapcsolatos információkhoz. Az EU minden tagállamának polgárai számára összehasonlítható, ennélfogva átlátható információk rendelkezésre bocsátása érdekében az Európai Bizottságnak a megfelelő adatokat központilag nyilvánosságra kellene hoznia. Az európai polgároknak is érdekükben állna, hogy megismer-

kedhessenek a múltbéli tanulságokkal és a polgárközeli kezdeményezésekkel;

5.3 **üdvözli** a zöld könyv azon javaslatát, mely szerint közös, Unió-szerte érvényes előírásokat kellene kialakítani az uniós alapok felhasználásnak közzétételére;

6. *A dokumentumokhoz való hozzáférésről szóló 1049/2001/EK rendelet felülvizsgálata*

6.1 **elégedettségének ad hangot** azzal kapcsolatban, hogy az Európai Bizottság 2001-ben – a dokumentumok nyilvántartásán keresztül vagy egyéni kérés alapján – hozzáférést biztosított az EU-intézmények és -szervek nem publikált dokumentumaihoz, és **hangsúlyozza**, hogy 2002-ben ezt követte a helyes hivatali magatartási kódex bevezetése, amely meghatározza a dokumentumokhoz történő nyilvános hozzáférést. Mindkét kezdeményezés fontos lépést jelent az Európai Bizottság átláthatóságának biztosítása felé;

6.2 **várakozással tekint** az 1049/2001/EK rendelet tervezett felülvizsgálata elé, és hozzá kíván járulni e folyamathoz.

Kelt Brüsszelben, 2007. február 13-án.

a Régiók Bizottsága

elnöke

Michel DELEBARRE